

Digitalisering van Onderwijsmateriaal

Digitalisering heeft een grote vlucht genomen in het onderwijs. In theorie wordt geen onderscheid gemaakt tussen papieren of digitaal gebruik. In de praktijk echter speelt een aantal vragen over de praktische uitvoering ervan. Hoe zit het bijvoorbeeld nu precies met het opsturen van een bewijsexemplaar? Antwoord op de belangrijkste vragen vindt u onderstaand.

Veelgestelde vragen

Voor welk soort digitale onderwijspublicaties kan ik afrekenen bij Stichting PRO?

Een onderwijsinstelling kan de volgende digitale onderwijspublicaties afrekenen bij Stichting PRO:

- Korte en lange overnames
- Binnen- en buitenlandse publicaties
- Losse artikelen en digitale readers.

Intranet of internet?

Korte overnames geplaatst op *intranet* (een besloten elektronische omgeving) zijn toegestaan. Via Stichting PRO kan beperkt gebruik voor uw studenten ten behoeve van het onderwijs geregeld worden, b.v. in de vorm van een Readerregeling. Publiceren op *internet* is echter niet toegestaan. Voor lange overnames heeft u voorafgaande toestemming nodig.

Wat is een digitale reader?

Stichting PRO heeft een digitale reader gedefinieerd als één bestand waarin twee of meer artikelen zijn opgenomen. Een voorbeeld is één .pdf-bestand met daarin verschillende gescande artikelen.

Hoe stuur ik een bewijsexemplaar van mijn digitale onderwijsmateriaal?

Alleen digitale readers (zie hierboven voor de definitie) dienen aan PRO gestuurd te worden. Deze digitale reader ontvangt Stichting PRO uitsluitend *op papier*, dus geen bestanden per e-mail, diskettes, sticks of anderszins.

Ter informatie: Op dit moment is de praktijk van Stichting PRO nog ingericht op papieren readers. Wij onderzoeken of het mogelijk is in de nabije toekomst ook digitale bestanden aan Stichting PRO te sturen, bv. via een uploadmogelijkheid. Helaas is het echter op dit moment nog niet mogelijk. Onze excuses hiervoor. Wij informeren u zodra andere mogelijkheden tot insturen zijn. Dank voor uw begrip.

Moet ik een bewijsexemplaren opsturen van digitale, losse artikelen?

Onderwijsinstellingen hoeven op dit moment geen losse, enkele artikelen die op intranet worden geplaatst aan PRO te sturen. Dit geldt overigens voor zowel korte als lange artikelen! In plaats daarvan ontvangt PRO echter wel de inlogcodes van intranet om de stukken digitaal te kunnen inzien.

Wat is de oplage van een digitaal artikel?

De oplage van een digitaal gepubliceerd artikel is het aantal studenten dat toegang heeft tot het elektronische stuk. Het is daarbij niet van belang of de studenten dit artikel daadwerkelijk inkijken: dat is bij papieren readers niet anders.

Moet een vergoeding betaald worden voor het plaatsen van een link op Blackboard die verwijst naar externe website of ander bestand op internet?

U mag vrijelijk en zonder kosten gebruik maken van een link op Blackboard als de link verwijst naar een rechtmatig openbaar gemaakt bestand.

Let u vooral op bij doorlinken naar een artikel dat geplaatst is op een particulier weblog: dikwijls wordt onrechtmatig werk van derden gepubliceerd, omdat particulieren niet altijd goed op de hoogte zijn van de Auteurswet. Alleen de maker of auteursrechthebbende kan een bestand rechtmatig op internet publiceren of hiervoor toestemming geven aan derden.

Digitalisering van Onderwijsmateriaal

Waarom mag ik wel doorlinken binnen Blackboard naar de database van de (universiteits)bibliotheek waar het hele artikel staat, maar niet het artikel zelf plaatsen op Blackboard?

U mag doorlinken naar een artikel, indien dat artikel rechtmatig toegankelijk is voor de student. Dit betekent dat het doorlinken naar een artikel in bv. een database bij de UB mag indien

- de student dit artikel zelf ontsluiten mag;
- èn bovendien ogv. de licentievoorwaarden waaronder de UB de database mag gebruiken, het direct doorlinken is toegestaan.

In de licentievoorwaarden van databases staat precies vermeld welk gebruik is toegestaan. Zo kan het verboden zijn artikelen uit de database gratis op uw elektronische leeromgeving te plaatsen. Leest u hiervoor goed de licentievoorwaarden.

Ter info: Deze leidraad is geschreven in juni 2009. Voor de actuele stand van zaken verwijzen wij u graag naar onze website www.stichting-pro.nl. Hier vindt nog meer informatie en veelgestelde vragen. Daarnaast kunt u contact opnemen met ons via pro@cedar.nl. Wij helpen u graag verder!

De theorie

Zowel onderwijsinstellingen als Stichting PRO zien zich uitgedaagd de auteursrechten van gedigitaliseerd werk van derden adequaat te respecteren. Deze leidraad geeft de basisspelregels weer op basis waarvan gedigitaliseerd werk van derden mag worden aangeboden. De basis van deze spelregels vloeit voort uit de Auteurswet.

De Auteurswet verbiedt werk van anderen zonder toestemming te gebruiken. Ten behoeve van het onderwijs is echter een uitzondering gemaakt: artikel 16 van de Auteurswet ofwel de zogenaamde "Onderwijsexceptie". Ter toelichting van het onderwijs mogen korte werken zonder toestemming gebruikt, zolang de bron vermeld wordt en de gebruiker hiervoor achteraf betaalt. In de praktijk is dit vormgegeven in de Readerregeling.

De wet maakt *geen* onderscheid tussen papieren of digitaal gebruik. E-readers of losse artikelen die ten behoeve van het onderwijs digitaal worden aangeboden, vallen gezien hun onderlinge samenhang onder de Onderwijsexceptie. Daarom mag in beginsel onder dezelfde voorwaarden als papieren gebruik het werk van derden door een onderwijsinstelling gedigitaliseerd worden aangeboden aan studenten.

De Readerregeling: kort digitaal gebruik is afgekocht

Bijna alle onderwijsinstellingen hebben een Readerregeling getroffen met Stichting PRO. Hierbij is het korte gebruik jaarlijks afgekocht. De afkoopregeling dekt ook digitaal gebruik. Dit betekent dat voor kort digitaal gebruik geen aparte factuur wordt gestuurd.

Lange overnames: vooraf toestemming vereist, achteraf betalen

Net zoals lange, papieren overnames dient voor de publicatie van een digitale, lange overname toestemming gevraagd te worden. Dit kan online via de website van Stichting PRO. Ook ontvangt de aanvrager een aparte factuur.

Stichting PRO
Postbus 3060
2130 KB Hoofddorp
023 5799 7809
pro@cedar.nl